

INFORMACIJSKA PODPORA PROGRAMU PODIPLOMSKEGA ŠTUDIJA IZ MANAGEMENTA (MBA) NA MEDNARODNEM CENTRU ZA UPRAVLJANJE PODJETIJ V DRUŽBENI LASTNINI (ICPE)

Alenka Kavčič-Čolić, Mednarodni center za
upravljanje podjetij v družbeni lastnini, Informacijsko
knjižnična služba, Ljubljana

UDK 659.2:378.4:658

Povzetek

Vodilni delavci, ki se udeležijo mednarodnega podiplomskega študija iz MBA (Master of Business Administration) v ICPE-ju, prihajajo iz povsem različnih gospodarskih okolij, panog in strok, ter različnih organizacijskih struktur in kultur. Zato so njihove potrebe po informacijah in načini uporabe le-teh različni. Specialna knjižnica, ki je podpora podiplomskemu MBA študiju, mora biti posebej organizirana, ne samo za pokrivanje informacijskih potreb v okviru študijskega programa, temveč mora tudi posredovati specifične informacije, ki jih zahteva različno strokovno ozadje udeležencev MBA. V referatu je podan pregled nekaterih osnovnih informacijskih virov, ki jih uporablja Informacijsko-knjižnična služba ICPE-ja za podporo MBA študiju. Obenem so prikazane tudi nekatere težave pri lociranju ter posredovanju informacij.

Ključne besede: informacijski viri; specialne knjižnice; management; MBA;

UDC 659.2:378.4:658

Summary

Managers participating in the ICPE MBA Program come from different economic environments and have as different cultural backgrounds. Their information needs and ways in which they use information differ. Therefore special library supporting MBA program must provide them the information required by MBA curriculum and those related to the participant's specific professional background. The paper overviews some of the basic information resources used by the ICPE Information and Library Service to support MBA studies. At the same time the paper shows some problems related to the search and information dissemination.

1. Informacijsko-knjižnična služba ICPE-ja

Knjižnica ICPE-ja je bila ustanovljena leta 1978 kot specialna knjižnica. Nekaj let pozneje se je združila z informacijsko službo. Njena glavna funkcija je bila predvsem informacijska podpora raziskovalnim dejavnostim Centra. V tem obdobju si je pridobila zelo bogat knjižnični fond in izkušnje z raziskovalnih področij, ki so se takrat odvijala na ICPE-ju, kot na primer: prenos in razvoj tehnologij, žene, upravljanje, izobraževanje kadrov, informacijski sistemi kot podpora upravljanju, podjetništvo, prestrukturiranje vzhodnoevropskih gospodarstev, privatizacija, franšize, itd. V skladu s tedanjo orientacijo Centra se je literatura predvsem nanašala na javna podjetja in dežele v razvoju. Poleg tega je Informacijsko-knjižnična služba ICPE-ja (v nadaljnjem tekstu ILS) že tedaj redno prejela okrog 350 naslovov tuje periodike, od katerih je bilo približno 50% nedosegljive v drugih knjižnicah v Sloveniji. ILS je tudi sodelovala in sodeluje z mnogimi tujimi mednarodnimi institucijami, kot so: ILO, Svetovna banka, Mednarodni denarni sklad, Združeni narodi, itd.

Leta 1989 se je začel na ICPE-ju v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto enoletni program podiplomskega študija iz managementa (MBA). Takrat prične ILS opravljati dodatno vlogo visokošolske knjižnice. Knjižnica se obogati z najnovejšo literaturo na področju managementa in vse aktivnosti se usmerijo predvsem na informacijsko podporo študiju.

Tako se je število uporabnikov znatno povečalo in njihove potrebe po informacijah so številnejše in različnejše. Povečalo se je tudi sodelovanje z drugimi knjižnicami v Sloveniji in vzpostavljeni so bili tesnejši stiki s sorodnimi institucijami in informacijskimi centri v tujini.

V tem trenutku se ILS nahaja v fazi nadgradnje z informacijsko tehnologijo. Zelo se zavzemamo, da bi čimprej imeli on-line vstop v domače in tuje baze podatkov.

2. Uporabniki ILS-a

Struktura uporabnikov je povsem heterogena. To so domači in tuji managerji, raziskovalci, visokošolski in podiplomski študenti, profesorji, institucije, in podobno. Tu bi rada govorila o udeležencih podiplomskega študija MBA, ki večinoma prihajajo iz dežel v razvoju. Nekateri so tudi iz razvitih dežel ali so dolgo tam živeli. Imamo tudi nekaj domačih udeležencev.

Za določanje informacijskih izkušenj udeležencev, ne glede na deželo, je bolj pomembno okolje, odkoder prihajajo in kjer so si pridobili izobrazbo. Predvsem so to managerji na zelo visokih položajih v svojem podjetju ali instituciji. Njihov odnos do informacij in odprtost za sprejemanje informacijske pod-

pore sta zelo odvisna od kulture in hierarhične strukture v njihovem delovnem okolju. Vodilni delavec, ki upravlja v podjetju ali instituciji, kjer so vertikalne hierarhične strukture dolge, (to je predvsem primer v velikih družbenih podjetjih ali institucijah, kjer je delovna sila poceni, kot je na primer v deželah v razvoju, in kjer, denimo, obstaja družbena delitev na kaste, kot na primer v Indiji), se bo težko prilagodil novemu okolju in situaciji, kjer si mora, kot vsak študent, sam pomagati pri definiranju informacijskih potreb in iskanju študijskega materiala. Dodajmo k temu še nepoznavanje slovenščine, nemščine ali italijanščine. Ti uporabniki so zelo hermetični in potrebujejo nekaj več časa za prilagoditev.

Drugi vodilni delavci, ki prihajajo iz privatnih ali manjših podjetij z bolj horizontalnimi hierarhičnimi strukturami in so že navajeni na skupinsko delo, se zelo hitro prilagodijo in jim jezik ni ovira.

Pri analizi uporabnikov moramo upoštevati še en pomemben faktor in to je kronično pomanjkanje časa, kajti enoletni MBA program je zelo intenziven celodnevni študij.

3. Vloga ILS-a

Glede na število zaposlenih in razpoložljiva sredstva Centra, naša služba prevzema nase veliko večje breme, kakor katerakoli druga podobna informacijsko-knjižnična služba.

3.1. Delujemo kot KONZULTANTSKA SLUŽBA. Na začetku študija se z vsakim udeležencem osebno pogovorimo in skušamo izvedeti za njegove informacijske potrebe. Pri tem analiziramo njegove navade, kulturno ozadje, poznavanje informacijske tehnologije, informacijskih ustanov, njegove izkušnje z določenega področja, hermetičnost ali iznajdljivost, itd. Udeležencu svetujemo in ga vodimo od začetka do končne faze, ko je njegova naloga končana.

3.2. Pomagamo pri ISKANJU POTREBNE LITERATURE za študij in za nalogo. Pri tem proizvedujemo v lokalni in v drugih bibliografskih bazah. Vzdržujemo medbibliotečno izposajo. Za poizvedbe in literaturo prosimo tudi tuje mednarodne institucije, s katerimi sodelujemo.

3.3. Urejamo OSEBNE KONTAKTE z našimi in drugimi slovenskimi in tujimi raziskovalci in institucijami.

3.4. Spremljamo njihova raziskovalna področja in jih hkrati obveščamo o NOVITETAH.

3.5. V določenih primerih po potrebi PREDELUJEMO in PREVAJAMO v angleščino nekatere informacije.

3.6. UVAJAMO posamezne uporabnike v uporabo naših uslug in dajemo napotke pri uporabi drugih informacijskih virov ali knjižnic in centrov.

4. Potrebe po informacijah

Ne glede na zelo različno akademsko ozadje naših udeležencev bi lahko njihove informacijske potrebe, ki smo jih srečali do sedaj, razdelili v naslednje skupine:

4.1. Informacije o deželah (razvitih in v razvoju):

4.2. Informacije o podjetjih ali institucijah:

4.3. Strokovne informacije

4.4. Bibliografske informacije

V nadaljevanju bi podala nekaj osnovnih virov, iz katerih črpamo informacije za potrebe naših uporabnikov.

4.1. Informacije o deželah (razvitih in v razvoju)

Vodilni delavci iz različnih strok in dežel pri nas v okviru magistrske naloge delajo večinoma komparativne analize svojega podjetja ali gospodarske panoge in slovenskega sorodnega podjetja ali panoge. Pri tem potrebujejo ne samo osnovne ekonomske podatke, temveč tudi specifičnejše kazalce, ki so povezani z določenim aspektom analize. Ti podatki so lahko ekonomski, demografski, statistični, politični, tržni, zakonodajni ali o mednarodnem sodelovanju.

Splošna svetovna ekonomska analiza, vključno s statističnimi podatki, je zelo dobro zajeta v:

World economic survey. 1992 : current trends and policies in the world economy. - New York : United Nations, 1992.

Na podlagi statističnih podatkov je podana analiza svetov-

nega gospodarstva, mednarodne trgovine, transfera kapitala, trendov, podjetništva, itd. Statistični podatki so prikazani v tabelah in grafikonih in po deželah.

Human development report. 1993. - New York ; Oxford : Oxford University Press, 1993. - "Published for the United Nations Development Programme (UNDP)".

Z obsežno študijo obravnava demografijo, prebivalstvo, razvoj, življenjski standard, izobraževanje, zdravstvo in drugo. Vsebuje tabele in statistične podatke po deželah.

World development report. 1992. - New York ; Oxford : Oxford University Press, 1992. - "Published for the World Bank".

Vsak letnik je posvečen določenemu in aktualnemu problemu svetovnega ekonomskega razvoja. Na primer, št. za 1991, ki ima podnaslov: *The challenge of development*, obravnava tedanje spremembe v vzhodnoevropskih deželah, prehodne ekonomije, interakcijo med državo in tržiščem pri pospeševanju razvoja, itd. Številka za leto 1992 je posvečena varstvu okolja. Vsaka številka je bogato ilustrirana s tabelami in grafikoni. Prikazani so podatki po deželah in na splošno.

World economic outlook. May 1993 : a survey by the staff of the International Monetary Fund. - Washington : International Monetary Fund, 1993. - (World economic and financial surveys)

Vsebuje splošno ekonomsko statistiko s študijami o aktualnih problemih, ekonomskem razvoju, ekonomski rasti, ekonomski politiki, investicijah, varčevanju, zaposlenosti, zunanji trgovini, Vzhodni Evropi, ZSSR, ekonomski reformi, krizah, nafti, cenah in podobno.

Trends in developing economies. 1990. - Washington : The World Bank, 1991.

Podana je analiza in osnovna ekonomska statistika zadnjih šestih let.

Najbolj izčrpne in novejše podatke dobimo v študijah po deželah (*Country profile : annual survey of political and economic background*), ki jih objavlja *Economist Intelligence Unit*. Vendar je naročnina zelo draga in zato jih knjižnice ali podjetja, ki jih prejemajo, težko izposojajo.

Podobne študije, toda ne tako izčrpne, so *OECD economic surveys*, ki jih izdaja Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj. Študije so posvečene samo deželam članicam OECD.

Na Mednarodnem centru za sodelovanje in razvoj (MCSR)¹, s katerim zelo dobro sodelujemo, skupina strokovnjakov predeluje in izdeluje študije o deželah. Najnovejša publikacija v slovenščini je *Prikaz političnih in gospodarskih kazalcev* za 160 držav sveta, kjer je zajeto preko 45 kategorij podatkov (število prebivalcev, GDP, inflacija, izvoz, uvoz, devizne rezerve, itd.).

Za splošne ekonomske statistične podatke so zelo uporabne naslednje referenčne publikacije:

Statistical yearbook = Annuaire statistique. - 36th issue = 36me edition. - New York : United Nations, 1990.

Vsebuje splošno socialno-ekonomsko statistiko, statistične podatke prebivalstva, družbenih računov, financ, izobraževanja, kulture, industrije, mednarodne trgovine itd. za obdobje dvanajstih let.

Statistical yearbook : data available as of 1 September 1991 = Annuaire statistique : données disponibles au 1er septembre 1991. 1988/89. - 27th issue = 27me edition. - New York : United Nations, 1990.

Za obdobje 1988-1989

World statistics in brief : United Nations statistical pocketbook. - New York : United Nations, 1992.

Skrajšana oblika statističnega letopisa Združenih narodov, kjer so zajeti posamezni splošni ekonomski kazalci držav. Zajema podatke za tri leta.

Handbook of international trade and development statistics. 1991 = *Manuel de statistiques du commerce international et du développement*. 1992. - New York : United Nations, 1993.

Zelo dober statistični priročnik, ki izčrpno zajema osnovne statistične podatke za analizo svetovnega tržišča in razvoja. Izhaja letno in skuša pokrivati s podatki čimširše obdobje, tako da ni potrebno uporabljati starejših števil.

Za statistične podatke za določene regije, vključno z študijami, najpogosteje uporabljamo:

Economic survey of Europe in 1991-1992 / prepared by the Secretariat of the Economic Commission for Europe, Geneva. - New York : Economic Commission for Europe, 1992.

---

¹ Obširnejše informacije o uslugah nekaterih slovenskih institucij in podjetij, ki so naštetih v referatu, lahko dobite v materialu, ki je bil razdeljen na drugi delavnici *Trg poslovnih informacij v Sloveniji*, Ljubljana, 4. maja 1993. - Ljubljana : ICPE. - 1993.

European economy / Directorate-General for Economic and Financial Affairs of the Commission of the European Communities. - Brussels : Commission of the European Communities, 1992.

Statistical yearbook for Asia and the Pacific = Annuaire statistique pour l'Asie et le Pacifique. 1991 / Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, Bangkok, Thailand. - New York : United Nations, 1991.

Vsebuje statistične podatke od 1980-1990.

Economic and social survey of Asia and the Pacific : 1991 / Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. - New York : United Nations, 1992.

Key indicators of developing Asian and Pacific countries. - Manila : Asian Development Bank, 1991.

Zelo pregledna in opisna statistika, ki zajema zadnjih 12 let.

Statistical indicators for Asia and the Pacific / Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, Bangkok. - New York : United Nations, 1992.

Zajema mesečno statistiko zadnjih treh let.

Za področje trženja uporabljamo:

International trade statistics yearbook. 1990 = *Annuaire statistique du commerce international 1990*. - New York : United Nations, 1992.

Vol. 1 : Trade by country = Commerce par pays

Vol. 2 : Trade by commodity = Commerce par produit

Trade and development report : report by the Secretariat of the United Nations Conference on Trade and Development, 1988. - New York : United Nations, 1988.

UNCTAD commodity yearbook. 1991 = *CNUCED annuaire des produits de base*. 1991. - New York : United Nations, 1991.

Uporabljena je mednarodna standardna industrijska klasifikacija za vse ekonomske aktivnosti ISIC (UN Standard International Trade Classification).

UNCTAD statistical pocket book. - New York : United Nations, 1989.

Žepna izdaja statističnih podatkov. Vsebuje socialno in ekonomsko statistiko, mednarodna tržišča in razvojne probleme, s poudarkom na določenih aspektih razvoja in

podobno. Omogoča vzporejanje med podatki različnih držav. Ilustrirano je s tabelami in preglednimi grafikoni.

International trade : 1989-1990. - Geneva : General Agreement on Tariffs and Trade, 1990.

Industrial statistics yearbook = Annuaire de statistiques industrielles. 1989. - New York : United Nations, 1991.

Industrijska statistika zadnjih desetih let po regijah, deželah in proizvodih. Uporabljena je mednarodna klasifikacija ISIC.

Za Evropo izdajajo Združeni narodi (New York) tudi serijo statističnih publikacij za različne panoge, v angleškem, francoskem in ruskem jeziku za obdobje desetih let:

Annual bulletin of coal statistics for Europe

Annual bulletin of gas statistics for Europe

Annual bulletin of electric energy statistics for Europe

Annual bulletin of housing and building statistics for Europe

Annual bulletin of steel statistics for Europe

Annual bulletin of transport statistics for Europe

Statistics of road traffic accidents in Europe

Za področje energetike so med drugimi statističnimi priročniki dobri:

Energy statistics yearbook = Annuaire des statistiques de l'énergie. - New York : United Nations, 1990.

Facts and figures. - Vienna : Organization of the Petroleum Exporting Countries, 1992.

Zajeti so statistični podatki samo za dežele OPEC-a. Vsebuje tudi serijo grafikonov z ekonomskimi trendi v svetovnem energetskega sektorju.

Energy statistics of OECD countries = Statistiques de l'énergie des pays de l'OCDE. 1990-1991. - Paris : OECD, 1993.

Za varstvo okolja je pomemben priročnik:

World resources 1992-93 : a report by the World Resources Institute in collaboration with the United Nations Environment Programme and the United Nations Development Programme. - New York : Oxford : Oxford University Press, 1992.

Vsebuje študije o svetovnem ekonomskem razvoju, stagnaciji, restrikcijah, ekologiji, naravnem bogatstvu, prehrani,

gozdovih, vodi, energiji, prebivalstvu, kmetijstvu, razna poročila in statistiko.

Za področje mednarodnih financ so pomembne statistične publikacije:

International financial statistics yearbook. - Washington : International Monetary Fund, 1992.

Vsebuje finančno statistiko, podatke mednarodnih financ, mednarodnega bančništva, obrestne mere, devizne tečaje, cene, mezde, produkcijo, zaposlenost, mednarodno trgovino, plačilno bilanco, javne finance in družbene račune po deželah za obdobje 1977-1991.

Obstaja tudi posebna mesečna izdaja pod naslovom *International financial statistics*.

Government finance statistics yearbook. - Washington : International Monetary Fund, 1986.

Zajema statistične podatke za obdobje desetih let. Vsebuje bilance, proračune, financiranje, potrošnjo, družbeni produkt, narodni dohodek, finančno statistiko, letopise, po državah.

National accounts statistics : 1989 : main aggregates and detailed tables. - New York : United Nations, 1991.

Za področje dela eden od pomembnejših statističnih letopisov je:

Year book of labour statistics = Annuaire des statistiques du travail = Anuario de estadísticas del trabajo. - Geneva : International Labour Office, 1992.

Za angleško govoreče je vse več publikacij o Sloveniji.

Mednarodni center za sodelovanje in razvoj je objavil tudi nekaj pomembnih publikacij o Sloveniji, med njimi:

Slovenia - A small country in the global economy, 1992.

Database on Slovenia law - zbirka povzetkov slovenskih zunanjetrgovinskih predpisov v angleškem jeziku, ki jo sproti dopolnjujejo.

Statistični zavod Slovenije izdaja letno brošuro *Osnovni kazalniki razvoja z osnovnimi podatki Slovenije*. Statistični zavod je objavil kot aneks Statističnemu letopisu za 1992 indeks v angleščini. Upamo, da bo kmalu tudi celotni Statistični letopis dostopen v angleščini.

Poleg tega Ministrstvo za informiranje skupno s Centrom za turizem in pospeševanje gospodarstva na Gospodarski zbornici Slovenije izdajata

brošuro *Slovenia in numbers*, kjer so zelo pregledno in na splošno prikazani osnovni ekonomski kazalci.

Zelo pomemben vir dogajanj na ekonomskem področju je revija *Slovenian Business Report*. Do sedaj so bili v njej objavljeni nekateri naši zakoni (v celoti ali samo povzetki) v angleščini, kot na primer Zakon o bančništvu, Zakon o investicijah, Zakon o privatizaciji, predlog Zakona o varstvu okolja, Zakon o trženju, itd. Revija tudi redno spremlja aktualna dogajanja na poslovnem in ekonomskem področju v Sloveniji.

Za finančne informacije Slovenije je pomemben vir mesečni bilten, ki izhaja v slovenščini in angleščini: *Banka Slovenije*. Tu so zajeti splošni ekonomski kazalci Slovenije ter podrobni podatki plačilne bilance, obresti, tečajev, denarnih rezerv, zadolženosti, borze, itd. Na koncu je podan seznam bančnih institucij Slovenije.

Banka Slovenije izdaja tudi letno poročilo.

4.2. Informacije o podjetjih ali institucijah

Potrebe po informacijah naših udeležencev se nanašajo tako na privatna kot družbena podjetja in tako na mednarodna kot slovenska podjetja. To so predvsem informacije o splošnih dejavnostih podjetij, letna poročila, finančno poslovanje, finančno poslovanje privatnih podjetij, naslovi podjetij ter institucij, imena nekaterih kontaktnih oseb, informacije o knjižnicah in informacijskih centrih in podobno.

Zahvaljujoč bogatemu dolgoletnemu mednarodnemu sodelovanju, vodi ILS poseben arhiv sorodnih institucij in javnih podjetij tako v razvitih deželah kakor v deželah v razvoju. Od pomembnih mednarodnih institucij kot so Mednarodni sklad, Organizacija Združenih narodov, Svetovna banka, Mednarodna organizacija za delo, Commonwealth Secretariat, in druge, ILS redno prejema letna poročila.

Za bonitetne informacije obstajajo razne baze podatkov, kamor napotimo naše udeležence, čeprav niso poceni. Take informacije lahko dobimo v Službi družbenega knjigovodstva ali v Centru za informacijski sistem GZS, ki je povezan z mednarodno bazo DUN & BRADSTREET in pri nekaterih privatnih podjetjih kot INTERCREDIT, CREDITREFORM, I Poslovne Informacije, itd.

Za naslove podjetij, institucij in informacijskih centrov se obračamo na razne registre, kot na primer:

Yearbook of International Organizations. - Brussels : Union of International Associations ; Paris : International Chamber of Commerce, 1985. (Trenutno kupujemo najnovejšo izdajo).

Directory of management development institutions = Repertoire des institutions de formation a la gestion = Guía de las instituciones de desarrollo gerencial / INTERMAN. - Geneva : International Labour Office, 1985.

Verjetno ni novejše izdaje, kajti od prejšnjega leta smo že nekolikokrat zaprosili, da nam jo pošljejo.

Directory of development research and training institutes in Europe = Inventaire des instituts de recherche et de formation en matière de développement en Europe / International Development Information Network. - Paris : Organisation for Economic Cooperation and Development.

Guide to Eastern European business education / Leo Steverink (ed.), Adolf Ihde (ed.). - Deventer : IMEC Publishing, 1992.

Official guide to European MBA programmes 1992-1993 / Adolf Ihde (ed.), Leo Steverink (ed.). - 2nd ed.. - Deventer : IMEC Publishing, 1992.

Isti založnik je izdal tudi zelo koristno knjigo s seznamom MBA predavateljev:

Who's who in European executive education / Rino H.C.Schreuder, G.J.Steverink. - Deventer : IMEC Publishing, 1992.

Pomembna registra mednarodnih institucij in informacijskih centrov za informacije in poizvedovanja iz tujine sta:

Directory of United Nations Databases and information services / Advisory Committee for the Coordination of Information Systems (ACCIS). - New York : United Nations, 1988.

Vsebuje podatke 39 specializiranih agencij in sorodnih organizacij Združenih Narodov. Podatki so zelo izčrpni, od naslova, opisa institucije, do vseh baz podatkov, ki jih gradijo ali na katere so povezani. To je eden od referenčnih materialov, ki jih zelo pogosto uporabljamo.

Handbook of state trading organizations of developing countries / UNCTAD. - New York : United Nations, 1990.

Register podjetij z naslovom, dejavnostjo, vrednostjo izvoza

in uvoza produktov in podobno. Drugi del vsebuje indeks organizacij po abecednem redu in njihove izdelke po SITC (Standard International Trade Classification).

V Narodni in univerzitetni knjižnici lahko dobimo:

- imenike z naslovi in pristojnostmi mednarodnih organizacij, z navedbami podpisnic različnih sporazumov;
- imenike diplomatskih predstavništev vseh držav po svetu;
- različna poročila kontrolnih institucij

Za slovensko okolje obstaja nekoliko publikacij in dokumentov:

Poslovni imenik Republike Slovenije. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1992. - na disketah in v knjigi. Vsebuje osnovne podatke o 12,000 podjetjih v Sloveniji (ime, naslov in dejavnost)

Guide to university libraries of the work community Alps-Adria. - Maribor : University, Institute of Information Sciences, 1992.

V Centralni tehnični knjižnici pripravljajo novi register vseh specialnih knjižnic v Sloveniji. En seznam je bil že objavljen maja 1993 v Knjižničarskih novicah.

Zavod Republike Slovenije za statistiko vodi in vzdržuje enotni register podjetij in organizacij (ROS) v Sloveniji. Zavod tudi mesečno objavlja statistične podatke Slovenije.

Center za informacijski sistem Gospodarske zbornice Slovenije vodi različne baze podatkov in poslovnih sistemov v slovenskem gospodarstvu. Pri njih lahko dobimo podatke o vseh slovenskih podjetjih glede na dejavnost, regijo, občino, število zaposlenih, šifrant podskupin, datum registracije, proizvodni program, dejavnost, kaj podjetje proizvaja, proizvodnjo v nekem časovnem obdobju, porabo surovin, materiala in energije v proizvodnem procesu, finančno poslovanje podjetij, zunanjetrgovinsko poslovanje, itd.

4.3. Strokovne informacije

Najpogosteje so bile iskane informacije o slovenskem gospodarstvu, privatizaciji, prestrukturiranju vzhodnoevropskih gospodarstev, varstvu okolja, energetskega sektorju in bančništvu. V takih primerih smo velikokrat prosili za nasvet strokovnjake s tega področja.

Ker pa so bile naše informacije največkrat razpršene po različnih virih in v slovenščini, smo jih morali zbrati, predelati in prevesti v angleščino.

4.4. Bibliografske informacije

To so najpogostejše informacije, kajti naše uporabnike spremljajo od začetka naloge do konca. Tukaj bi ločila dve vrsti virov: računalniški viri in optični diski (CD-ROM-i).

4.4.1 Računalniške baze podatkov (off-line ter on-line):

V Informacijsko-knjižnični službi ICPE-ja vodimo in vzdržujemo - od leta 1988 - bibliografsko bazo podatkov na Unesco-vem programu CDS/MICRO-ISIS. Do sedaj imamo okrog 5000 zapisov monografij in izbranih člankov s področja upravljanja, javnega sektorja, dežel v razvoju, podjetništva, privatizacije, vzhodnoevropskega gospodarstva in drugega. Trenutno vnašamo v bazo 10,000 enot, ki so bile do sedaj vodene v kartičnem katalogu.

Smo že v zadnji fazi aktivne povezave v COBISS. Medtem pa imamo dostop do kooperativnega kataloga preko INFO sistema.

Računalniški Center Univerze v Ljubljani je pripravil seznam vseh podatkovnih baz na ljubljanski Univerzi, ki je objavljen v Novicah Ministrstva za znanost in tehnologijo (Novice, št. 24, 16.03.1992 in št. 25, 10.04.1992).

Po drugi strani je Institut informacijskih znanosti v Mariboru izdelal analizo baz podatkov, ki jih gradijo ali nudijo knjižnice/informacijski centri v Republiki Sloveniji, katerih dejavnost sofinancira Ministrstvo za znanost in tehnologijo.

Iz zgoraj omenjene publikacije *Guide to university libraries of the work community Alps-Adria* je vpogled tudi v podatkovne baze univerzitetnih knjižnicah v širšem področju.

Od starejših publikacij bi lahko omenila še *Pregled baza podataka u SFR Jugoslaviji 1986/87* / urednici Neva Tudor-Šilović i Josip Škvorc. - Zagreb : Referalni centar Sveučilišta : Internacionalni referalni centar o opremi za obradu informacija, 1987 (Zagreb : Liber). - XVIII, 222 p. ; 29 cm. - (YU IRCIHW : informacijsko- dokumentacijski materijali Internacionalnog referalnog centra o opremi za obradu informacija namijenjeni korisnicima u Jugoslaviji).

Pri omenjenih registrih niso zajete nekatere tuje baze, v katerih imajo on-line dostop knjižnice, s katerimi sodelujemo:

Narodna in univerzitetna knjižnica:

DIALOG Palo Alto

ECHO Luxembourg

Centralna tehniška knjižnica vstopa online v tuje baze podatkov preko gostiteljskih sistemov:

DIALOG Palo Alto

STN INTERNATIONAL, Karlsruhe

ESA-IRS Frascati

ECHO Luxembourg

OCLC Birmingham

Evropski dokumentacijski center (EDC):

EUROBASES - baze podatkov, ki jih tvorijo institucije ES

ECHO (okrog 32 baz podatkov)

kreira lastno bazo podatkov prejetih publikacij

EDC tudi sprejema mikrofilmske izdaje:

- COM documents (dokumenti Komisije ES)

- EP Documents (dokumenti Evropskega parlamenta)

- ESC Documents (dokumenti Ekonomsko-socialnega komiteja ES)

- Uradni list ES od leta 1952-1989

Specializirani informacijski center za kemijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo:

STN INTERNATIONAL, Karlsruhe

DIALOG Palo Alto

ORBIT, London

DATA STAR

ESA-IRS Frascati

EUROBASES

ECHO Luxembourg

DIMDI

WASTE

Naj še omenim, da predstavlja Depozitna knjižnica OZN pomemben vir vseh dokumentov Združenih narodov. Žal še nimajo računalniške baze podatkov. Dokumenti se lahko dobijo po kodah.

4.2 Bibliografske baze na CD-ROM-ih:

- ABI-INFORM (University Microfilms International- UMI) je ena od najpomembnejših bibliografskih baz podatkov na področju ekonomskih ved in managementa. Vsebuje indeksirano okrog 800 naslov revij od 1971. Mesečno se obnavlja, v Univerzitetni knjižnici v Mariboru pa trimesečno. UMI izdaja tudi BUSINESS PERIODICALS ONDISC, kjer lahko dobite celotne tekste člankov iz najpomembnejših revij na področju ekonomije od 1987. Ker njena inštalacija zahteva posebno opremo, je v Sloveniji še nimamo.
- ECONLIT (Silver Platter Information, Inc.) Vsebuje okrog 300 revij iz ekonomije od 1969, ki so zajete v *Journal of economic literature in Index of Economic Articles*. Imajo ga v Centralni ekonomski knjižnici v Ljubljani
- SSCI (Social Sciences Citation Index) lahko tudi dobite v Centralni ekonomski knjižnici v Ljubljani.

Za področje managementa sta zanimivi tudi dve bazi podatkov, ki jih v Sloveniji še nimamo:

- *Helecon* (Helsinki School of Economics) zajema sedem baz podatkov z ekonomskimi informacijami in o podjetjih:

- BISSE - Evropa
- FONDS QUETELET - Belgija
- SACNP - Skandinavske države
- SCIMP - Evropa
- DELPHES - Francija
- ECONIS - Nemčija
- IMA-NCOM - Skandinavske države

- *Predicast* (Silver Platter Information, Inc.) zajema bibliografske reference člankov in knjig na področju poslovanja. Kratki članki, ki so večinoma kratka obvestila o poslovanju podjetij, so v celoti zajeti v bazi.

Ti dve bazi smo dobili na ICPE-ju kot vzorec od samih založnikov, sta pa že zastareli, (*Helecon* iz 1991 in *Predicast* iz 1992 leta). Izpise pogosto dobivamo iz INSEAD-a (The European Institute of Business Administration, Fontain-

bleau, Boulevard de Constance, 77305 Fontainebleau Cedex), v Franciji, kjer so naročeni tudi na ABI INFORM in druge baze podatkov.

Za dodatne informacije o drugih bazah podatkov v Sloveniji lahko dobite v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani seznam *Baze na CD-ROM-ih, disketah in magnetnih trakovih*.

Obstoječe baze podatkov na CD-ROM-ih so večinoma zajete v:

The CD-ROM directory / Joanne Mitchell (ed.) ; Julie Harrison (ed.). - London : TPFL. (izhaja letno)

5. Težave pri lociranju informacij

Največja težava, s katero se srečujemo v ILS-u, je pomanjkanje sredstev za nakup boljše informacijske tehnologije. Glede na to, da še vedno uporabljamo modem, predstavlja čakanje in dolgotrajno poizvedovanje veliko oviro. Veliko časa nam vzame tudi iskanje informacij preko zunanjih virov.

Sedaj se trudimo, da bi se čimprej vključili preko Računalniškega centra Univerze v Ljubljani tako v COBISS kakor tudi v druge podatkovne baze, domače in tujie.

V zvezi s sodelovanjem s COBISS-om še ne vemo, kako bo potekalo, kajti za priučitev in vnašanje podatkov je potrebno veliko časa in predanosti ene same osebe. Glede na obseg našega dela je to skoraj nemogoče. Upamo, da bodo naši strokovnjaki računalničarji, ki delajo na COBISS-u, preuredili ta program, da bo "prijaznejši" do nas uporabnikov.

Tretji problem, s katerim se soočamo, je ta, da v kooperativnem katalogu enote niso indeksirane z angleškimi deskriptorji, kar onemogoča poizvedovanje angleško govorečim posameznikom.

Rada bi poudarila, da največjo težavo predstavlja ne samo začetnike, ampak tudi za druge knjižničarje to, da pri iskanju informacij ni pregleda vseh zunanjih virov. Naj navedem kot primer, da sem pred kratkim dobila prošnjo iz tujine za register ali seznam vseh slovenskih informacijskih služb in baz podatkov, produciranih v Sloveniji. V NUK-u in Centralni knjižnici imajo več ali manj zbrane skoro vse podatke, kar zadeva knjižnice v Sloveniji. Je pa velik del, ki pri njih ni registriran in to so komercialna podjetja in druge informacijske službe, katerih ne financira Ministrstvo za znanost in tehnologijo. Veliko bi nam pomenilo, če bi bili vsi ti podatki zbrani na enem mestu.